

Prima pagină>Proceduri judiciare>Cauze civile>Obținerea probelor

Bulgaria

1 Sarcina probei

1.1 Care sunt regulile privind sarcina probei?

Pentru ca o afirmație a unei părți la litigiu să fie recunoscută de către instanță, ea trebuie să fie dovedită de partea care face trimitere la aceasta, prin orice mijloace de probă admisibile prevăzute de lege. Aceasta înseamnă că există un set de acțiuni procedurale de diferite tipuri, grupate în categorii în funcție de stadiul procedurii judiciare.

Articolul 153 din Codul de procedură civilă (GPK) prevede că toate faptele discutabile relevante pentru soluționarea unui litigiu, precum și legăturile dintre acestea trebuie să fie dovedite, iar articolul 154 din GPK obligă fiecare parte să stabilească faptele pe care se întemeiază afirmațiile și obiecțiile acestea.

1.2 Există reguli privind exceptarea anumitor fapte de la sarcina probei? În ce situații? Există posibilitatea de a prezenta probe pentru a dovedi că o anumită prezumție legală nu este valabilă?

În conformitate cu legislația națională actuală, faptele pentru care a fost instituită prin lege o prezumție legală sunt scutite de sarcina probei. Probele prezentate pentru a demonstra că o prezumție legală specifică nu este valabilă sunt admisibile în toate cazurile, cu excepția cazului în care acest lucru este interzis prin lege [articolul 154 alineatul (2) din GPK].

În plus, exceptarea de la sarcina probei se aplică faptelor care, aparent, sunt cunoscute de către public și de către instanță din oficiu, iar instanța trebuie să informeze părțile cu privire la acest lucru (articolul 155 din GPK).

În legătură cu aceasta, la inițierea procedurii judiciare, instanța trebuie să întocmească o listă în care să detalieze faptele care trebuie dovedite, indicând părțile care trebuie să le dovedească și cărora le revine sarcina probei. De asemenea, instanța se pronunță cu privire la cererile de probe depuse de părți și admite elementele de probă care constituie dovezi pertinente, admisibile și necesare (articolul 146 din GPK).

1.3 În ce măsură instanța trebuie să aibă certitudinea cu privire la un fapt pentru a-și întemeia hotărârea pe existența acelui fapt?

Faptele la care fac trimitere părțile în sprijinul afirmațiilor lor trebuie să fie susținute de mijloacele de probă relevante prevăzute de lege. Instanța trebuie să analizeze fiecare element de probă pentru a stabili greutatea acestuia în cauza respectivă (și anume, diferența dintre un document oficial și unul privat).

2 Strângerea probelor

2.1 Pentru strângerea probelor este întotdeauna necesar ca una dintre părți să facă o cerere în acest sens sau în anumite cazuri judecătorul poate dispune, de asemenea, din proprie inițiativă, strângerea de probe?

Probele într-un proces sunt obținute pe baza unei cereri scrise din partea părții relevante sau pe baza unei moțiuni verbale prezentate în cadrul unei audieri în conformitate cu normele de aplicare a principiului liberei dispoziții.

Cu toate acestea, atunci când instanța constată că anumite probe sunt relevante în cadrul unui litigiu, aceasta poate dispune obținerea probelor respective din proprie inițiativă.

În cererea sa de colectare a probelor, partea trebuie să indice faptele și mijloacele de probă pe care le va utiliza pentru a susține faptele respective.

În cerere de aprobare a audierii unui martor, partea trebuie să indice întrebările care vor fi adresate martorului, numele complet și adresa acestuia și data la care partea dorește ca martorul să fie citat.

Cererea de a adresa întrebări părții adverse trebuie să conțină întrebările la care va trebui să răspundă partea în cauză.

Cererea de admitere a mărturiei unui expert trebuie să indice domeniul cunoștințelor de specialitate speciale, obiectul avizului expertului și sarcina martorului expert.

2.2 În cazul în care cererea uneia dintre părți cu privire la strângerea de probe este aprobată, care sunt etapele următoare?

În cazul în care instanța admite moțiunea probatorie, aceasta emite o hotărâre prin care stabilește un termen pentru obținerea probelor. Termenul începe să curgă din momentul audierii în instanță în cadrul căreia a fost stabilit, inclusiv în cazul unei părți care nu s-a înfățișat în instanță deși a fost citată în mod corespunzător.

În conformitate cu articolul 131 alineatul (1) și articolul 127 alineatul (2) din GPK, părțile trebuie să indice probele și circumstanțele concrete susținute de probele respective și să prezinte toate dovezile scrise pe care le au la dispoziție la momentul depunerii cererii și în momentul primirii memoriului în duplică al pârâtului.

În temeiul articolului 158 din GPK, atunci când colectarea anumitor elemente de probă este incertă sau prezintă o provocare deosebită, instanța poate stabili un termen pentru obținerea probelor și poate continua să examineze cauza fără elementele de probă în cauză, dacă acestea nu sunt prezentate în termenul specificat. Probele pot fi obținute mai târziu în cadrul procedurii, cu condiția ca aceasta să nu provoace o întârziere nejustificată în derularea procedurilor.

2.3 Care sunt situațiile în care instanța poate respinge cererea uneia dintre părți de strângere de probe?

Instanța poate respinge cererile de obținere a probelor printr-o hotărâre specifică în cazul în care faptele pe care o parte dorește să le demonstreze nu au nicio incidență asupra cauzei și dacă cererile pentru obținerea de probe nu au fost depuse în timp util. Atunci când o parte solicită audierea mai multor martori în vederea stabilirii unui fapt, instanța poate să admită doar o parte din martorii propuși. În cazul în care fapta în litigiu nu este stabilită, sunt chemați ceilalți martori (articolul 159 din GPK).

2.4 Care sunt diferitele mijloace de probă?

Codul de procedură civilă prevede următoarele mijloace de probă:

declarații ale martorilor, care sunt reglementate de dispozițiile articolelor 163-174;

explicații ale părților:

de recunoaștere a unui fapt specific;

oferite ca răspuns la întrebări specifice;

declarațiile făcute de părți sunt reglementate de dispozițiile articolelor 175-177 din GPK;

probe scrise, care sunt reglementate de dispozițiile articolelor 178-194 din GPK;

documente oficiale;

documente private.

Probele scrise pot fi prezentate de ambele părți, însă acestea pot fi solicitate, de asemenea, de către instanță. Probele scrise pot fi prezentate pe suport de hârtie sau în format electronic. În acest din urmă caz, în plus față de documentul imprimat, instanța poate solicita ca documentul să fie transmis în format electronic. În cazul în care o parte prezintă o copie a unui document, se poate dispune ca aceasta să prezinte, de asemenea, documentul în original (articolul 183 din GPK).

În mod normal, documentele sunt prezentate în limba bulgară. În cazul în care sunt prezentate într-o limbă străină, documentele trebuie să fie însoțite de o traducere exactă în limba bulgară, certificată de partea în cauză.

În temeiul articolului 187 din GPK, atunci când instanța poate să obțină materiale tipărite fără nicio dificultate, este suficient să se indice locul unde sunt publicate materialele.

Instanța poate dispune ca anumite probe scrise să fie furnizate de către părți sau de terți care nu sunt implicați în cauza respectivă. În conformitate cu articolele 190 și 192 din GPK, fiecare parte poate solicita instanței să facă acest lucru, iar instanța își întemeiază hotărârea pe toate elementele de probă de care dispune. Pentru a obține probe scrise de la o parte externă, trebuie înaintată instanței o cerere scrisă în acest sens. O copie a cererii este pusă la dispoziția terțului în cauză.

Cu toate că părțile au o obligație legală de a prezenta probe, acestea pot refuza să facă acest lucru în cazul în care un document privește viața lor personală sau a unui membru al familiei lor, sau dacă prezentarea probelor le-ar expune oprobriului sau urmăririi penale. În acest caz, dacă sunt îndeplinite anumite condiții, instanța poate să solicite părții respective să prezinte extrase din document.

În conformitate cu legislația națională, părțile pot contesta autenticitatea unui document scris prezentat de partea adversă, însă trebuie să facă acest lucru până în momentul primirii unui răspuns la observațiile acestora. Dacă documentul este prezentat în cadrul unei audieri, contestarea acestuia trebuie să aibă loc înainte de încheierea audierii. În cazul în care partea adversă dorește să utilizeze documentul contestat, instanța dispune o investigație cu privire la autenticitatea acestuia. Sarcina probei revine părții care contestă autenticitatea documentului. În cazul în care documentul contestat nu poartă semnătura părții care contestă autenticitatea acestuia, sarcina probei revine părții care a prezentat documentul. După efectuarea unei investigații pentru a evalua autenticitatea documentului contestat, instanța hotărăște dacă acesta este autentic sau fals. Instanța poate să includă această concluzie în hotărârea sa în cauza respectivă (articolele 193 și 194 din GPK).

Normele privind martorii experți sunt prevăzute la articolele 195-203 din GPK.

Martorii experți sunt numiți la cererea părților sau de către instanță din proprie inițiativă. Martorii experți își prezintă rapoartele cu cel puțin o săptămână înainte de data prevăzută pentru audierea în cadrul căreia trebuie să fie admis raportul.

În cazul în care concluzia martorului expert este contestată, instanța poate numi unul sau mai mulți alți martori experți. Instanța poate, de asemenea, să solicite martorului expert să revizuiască avizul sau să furnizeze un al doilea aviz cu privire la chestiunea în cauză.

Normele privind inspecția vizuală și certificarea sunt prevăzute la articolele 204-206 din GPK.

La cererea părților sau după propria apreciere, instanța poate dispune ca unele bunuri mobile sau imobile să fie inspectate vizual sau ca o persoană să fie certificată cu sau fără implicarea martorilor sau a experților numiți de instanță.

Inspecțiile vizuale și certificarea sunt metode de obținere și de verificare a probelor. Acestea sunt de competența întregii instanțe și pot fi delegate unui membru al instanței sau unei alte instanțe.

Instanța informează părțile cu privire la data și locul inspecției vizuale. Se redactează un raport de inspecție vizuală care detaliază constatările inspecției, explicațiile furnizate de martorii experți, precum și declarațiile martorilor audiați la locul derulării inspecției.

2.5 Care sunt metodele de obținere de probe de la martori? Acestea diferă de metodele folosite pentru obținerea de probe de la experții martori? Care sunt normele în ceea ce privește depunerea probelor scrise și avizele/rapoartele experților?

Probele din partea martorilor se obțin prin intermediul audierii martorilor. Declarațiile martorilor prezentate în scris nu sunt admisibile. Concluziile martorilor experți sunt transmise în scris, cu cel puțin o săptămână înainte de data prevăzută pentru audiere, sunt audiate apoi în instanță și sunt admise ca probe. Instanța și părțile pot adresa întrebări martorilor experți.

2.6 Unele mijloace de probă au o forță probantă mai mare decât celelalte?

Dreptul procedural național nu privilegiază anumite tipuri de probe în defavoarea altora. Probele sunt apreciate pe baza propriilor merite și în totalitatea acestora la data evaluării faptelor dovedite, care determină cauza acțiunii.

2.7 Pentru dovedirea anumitor fapte, sunt obligatorii anumite tipuri de probă?

În anumite cazuri prevăzute în mod expres de lege, de exemplu validarea operațiunilor juridice pentru care este necesar un act scris, doar probele scrise sunt permise. Declarațiile martorilor sunt inadmisibile în următoarele cazuri: respingerea conținutului unui document oficial; recunoașterea circumstanțelor pentru care trebuie furnizate probe sub forma unui act scris; validarea contractelor cu o valoare care depășește 5 000 BGN, cu excepția cazului în care contractul a fost încheiat între soți, ascendenți sau descendenți în linie directă, rude de sânge până la gradul patru sau rude prin alianță până la inclusiv gradul doi de afinitate; achitarea obligațiilor care vizează sume de bani stabilite printr-o decizie scrisă; validarea acordurilor scrise la care partea la litigiul care solicită admiterea martorului este parte sau modificarea sau anularea unor astfel de acorduri; respingerea conținutului unui document privat care provine de la partea respectivă.

2.8 Martorii au prin lege obligația de a depune mărturie?

Nicio persoană nu poate refuza să depună mărturie, cu excepția cazului în care este scutită în mod expres de la acest lucru prin lege.

2.9 În ce cazuri poate un martor refuza să depună mărturie?

Pe lângă avocații părților sau mediatorii în cadrul litigiului, următoarele părți pot refuza să depună mărturie: ascendenții sau descendenții în linie directă ai părților, frații/surorile acestora, rudele prin alianță în primul grad de afinitate, soți/soții, foști soți/foste soții sau parteneri de drept comun (articolul 166 din GPK). Instanța evaluează depozitiile martorilor în lumina tuturor celorlalte informații disponibile în cauza respectivă, ținând seama de orice interes legitim pe care un martor l-ar putea avea în cauză.

2.10 Persoana care refuză să depună mărturie poate fi sancționată sau obligată să depună mărturie?

În temeiul articolului 163 din GPK, martorii trebuie să se prezinte în fața instanței și să depună mărturie. În cazul în care un martor are motive întemeiate pentru a nu depune mărturie sau pentru a nu răspunde la anumite întrebări, acesta trebuie să declare în scris aceste motive în fața instanței înainte de audierea în cadrul căreia trebuie să depună mărturie, furnizând documentele justificative necesare (articolul 167 din GPK). Nerespectarea citației și neprezentarea în fața instanței se pedepsește cu amendă, iar instanța poate dispune, de asemenea, ca martorul să fie adus în fața instanței de către poliția judiciară.

2.11 Există persoane cărora nu li se poate cere să depună mărturie?

Probele pot fi obținute de la toate părțile, altele decât cele enumerate la punctul 6B, inclusiv în cazul în care acestea se află în incapacitate sau au un interes în soluționarea litigiului. Instanța evaluează depozitiile martorilor prin luarea în considerare a incapacității sau a interesului legitim al martorilor.

2.12 Care este rolul judecătorului și al părților în audierea unui martor? În ce situații martorul poate fi audiat prin intermediul videoconferinței sau prin alte mijloace tehnice?

Martorii sunt admiși la cererea părților sau de către instanță acționând din proprie inițiativă. O citație de prezentare în instanță în calitate de martor este notificată sau comunicată la adresa indicată de partea care cheamă martorul. În cazul în care adresa este incorectă, instanța stabilește un termen până la care partea respectivă trebuie să indice o adresă nouă.

Fiecare martor care a fost citat în mod corespunzător și se înfățișează în fața instanței este audiat separat în prezența părților. Un martor poate fi audiat de mai multe ori. Instanța evaluează depoziția martorului în lumina tuturor celorlalte dovezi strânse în cauza respectivă. În temeiul articolului 170 din GPK, înainte de audierea unui martor, instanța îl informează cu privire la responsabilitatea acestuia în caz de mărturie mincinoasă și notează datele sale personale. În cazul în care instanța are un motiv imperios pentru a proceda astfel, aceasta poate audia martorul înainte de data prevăzută pentru audiere sau poate efectua examinarea în afara instanței. Părțile sunt citate să participe la examinare. Nu există dispoziții în Codul de procedură civilă cu privire la examinarea martorilor prin videoconferință sau alte mijloace tehnice. În cazul în care probele trebuie obținute într-un alt district judiciar, instanța poate să delege această sarcină instanței districtuale locale (*rayonen sad*) (articolul 25 din GPK).

3 Evaluarea probelor

3.1 Când probele nu au fost obținute legal de către una dintre părți, există restricții pentru instanță în ceea ce privește luarea în considerare a acestor probe în formularea hotărârii?

Probele obținute în mod nelegal sau care s-au dovedit a fi false în urma primirii unei contestații împotriva acestora, în conformitate cu procedura de contestare a documentelor scrise, sunt ignorate în deliberarea hotărârii. Aceste probe pot fi excluse din procedură. Aceeași procedură se aplică în cazul probelor prezentate despre care s-a constatat că sunt lipsite de relevanță pentru soluționarea litigiului.

3.2 În calitate de parte într-o cauză, propria mea declarație va conta ca probă?

O declarație făcută de o parte poate să fie admisă ca mijloc de probă dacă aceasta a fost prezentată în conformitate cu procedura prevăzută la articolul 176 din GPK, și anume atunci când instanța a dispus ca partea să se prezinte în persoană și să ofere explicații relevante pentru împrejurările din speță.

Ultima actualizare: 11/02/2020

Versiunea în limba națională a acestei pagini este administrată de punctul de contact RJE respectiv. Traducerile au fost efectuate de serviciile Comisiei Europene. Este posibil ca eventualele modificări aduse originalului de către autoritatea națională competentă să nu se regăsească încă în traduceri. Nici RJE și nici Comisia Europeană nu-și asumă nicio răspundere sau responsabilitate în legătură cu informațiile sau datele pe care le conține ori la care face trimitere acest document. Pentru a afla care sunt regulile privind protecția drepturilor de autor aplicabile de statul membru responsabil pentru această pagină, vă invităm să consultați avizul juridic.